

НЕДЕЛЧО ДРАГАНОВ
МАЛКИЯТ ГОЛЯМ
РЪКОВОДИТЕЛ

chitanka.info

Един дребен човек ни посрещна в Константин. Той беше толкова дребен, че като го видяхме, ни стана смешно. Беше малък човек с героични ръкомахания. Дори и името му на арабски звучеше хумористично. Казваше се Мабрук, което значи „честито“. Честит човек наистина!

Вечерта, когато се разхождахме из тесните улички на арабския квартал Казбата, внезапно Мабрук се спря и изкрещя: „Стоп!“, вдигна ръце и викна пронизително: „Пан! Пан!“

— Какво става? — подскочих уплашено.

Въодушевен от произведения ефект, Мабрук обясни жестовете си:

— Така беше допреди няколко дни само! Вървиш си вечер по улиците и — хоп — насреща френски патрул: „Стой! Горещите ръце!“ — Разказвайки, малкият отново повтори поривистите си движения. — Ако не успееш да ги вдигнеш навреме: „Пан! Пан!“ — веднага, без забавяне те разстрелват. Или пък те обискират и — бам бам! — боксира по лицето. (Мабрук стовари юмручетата си на гърдите ми — добре, че бе необикновено дребен!)

Не, наистина много смешно беше това дребно човече, което непрекъснато ръкомахаше и ни говореше с езика на лозунгите.

Колата се клатушкеше между нивите. Човечето, неуморимо в приказките, пак говореше нещо, размахвайки късите си ръце, но не се чуваше добре, защото над нас небето гърмеше. Рукна проливен, почти тропически дъжд. След две минути колата затъна в калта.

От близката ферма дойдоха двама души с трактор и измъкнаха колата. Отведоха ни в някакъв тракторен гараж, където се бяха подслонили работниците. Те ни почерпиха кафе.

— Какво значи солидарността на народа, а! — каза Мабрук и от ентузиазъм разплиска кафето. То бе горещо и течността пареше ръцете му, но Мабрук не обръщаше внимание на такава дреболия. Веднъж започнал, за него по-важно от всичко бе да довърши словото си. — Измъкнаха колата и после ни поканиха на кафе. Как ви се струва това?

След този увод мина на по-конкретна тема:

— Виждате ли? — Той описа кръг с ръцете си. — Стотици хектари земя — само на един човек. На един европейец, на един „черен

крак“. Богат до безобразие, а плаща едва шестстотин франка надница. Но днес — не! Днес вали. Плаща им само когато работят.

След това малкият човек прикани хората към бунт. Той посочи няколко примера от историята, когато земеделски работници в тяхното положение търпели, търпели, но после им идвало до гуша и прерязвали гърлото на господаря.

Арабите го слушаха и се смееха стеснително, но думите на малкия им се харесаха.

Виждах, че малкият много говори за бунтове и революции и говори книжно, затова веднъж прекъснах революционния му патос и го запитах какво работи.

Той ме погледна изненадано, после отвърна със запъване:

— В търговията... но не съм собственик... продавач съм в магазин.

Сега ми стана ясно — продавачът искаше поне пред чужденците да мине за революционер.

На другия ден ни взеше с колата си Рашид, подофицер от френската полиция. Рашид бил таен член на Фронта за национално освобождение. „Двойна игра — каза той. — Аз работех под ръководството на Мабрук.“

— На Мабрук! — не можах да скрия учудването си.

— Мабрук — рече полицаят — е голям ръководител. От най-големите. Преди войната дори беше в общинския съвет на Константин, избран от комунистите.

Ние стигнахме до ямата. Оттам с големи кошници изваждаха трупове.

По пътя — от алжирско-туниската граница — видяхме много такива ями, от които изравяха хиляди трупове на разстреляни или обесени алжирци. Цели поляни, почернели от сплесканите и овъглени трупове. Беше мъчително в тая горещина. Тежкият въздух бе наситен с миризмата на разлагащи се трупове, а наоколо — такава тишина... Тъй подтискаща и страшна бе гледката, че всичко това ми се струваше невероятно.

— Този млад човек — рече полицаят Рашид и посочи малък почернял труп, превит надве, със запазени черти на лицето — ми прилича на Езат, сина на Мабрук.

— Сина на Мабрук?

— Езат беше активист — рече полицаят. — Разстреляха го на четвърти март хиляда деветстотин петдесет и осма година. Ужасно съвпадение. Момчето бе родено на четвърти март хиляда деветстотин тридесет и пета година. Разстреляха го точно на рождения му ден и през това време баща му бе в затвора. Два дни по-късно френските жандармеристи убиха Зохра, дъщеря му. Зохра беше една от първите партизанки в областта. Мабрук беше в затвора и не знаеше нищо. Когато един ден по чудо избяга, жандармеристите разстреляха жена му. Сега живее с малкия си син.

Тръгнахме си потресени.

И полицаят мълчеше. Чак когато влизахме в Константин, той каза:

— Като гледам Мабрук, отщява ми се да скърбя и хленча за нещастията. Ще ми се да бъда като него и да мисля какво трябва да правим занапред. Така казва Мабрук.

Тези думи бяха изречени с патос и полицаят се озърна неспокойно — беше му неудобно.

На другия ден в пет часа сутринта ние заминахме за град Алжир. Французите още бяха пълновластните господари на страната и Мабрук изпрати с нас двама души да ни охраняват. Той също се появи преди самото тръгване.

— Защо дойдохте — казах, — вечер работите до късно.

— О — възкликна той и поривисто хвана с две ръце главата си, — бели коси... — И изведнъж тупна лявата си страна пак с двете ръце: — Младо сърце — и после — широк многозначителен жест с късичката си дясна ръка: — Ехе-е-е!

Ние се прегърнахме и целунахме (такъв е алжирският обичай). Страшно ми се поиска да задържа в прегръдките си това дребно човече, да го погала по белите коси над ушите. Тъй ми беше мил този малък голям ръководител и ми беше много мъчно за него. Беше ми много мъчно за него, защото веднъж, като обикаляхме Казбата, въоръжени отреди от алжирски нелегални терористически групи ни задържаха. Мабрук показва документите си, но онези пратиха в „центъра“ да питат за нас. „Някои не му вярват, обясниха ни по-късно, защото е комунист. Има между нас такива — не вярват много на комунистите“...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.